**Eiropas Parlaments**
2024-2029

**PIEŅEMTIE TEKSTI**

# P10_TA(2026)0122

## Sniegumā balstītu instrumentu kontroles, pārredzamības un izsekošanas iespējas

### Eiropas Parlamenta 2026. gada 28. aprīļa rezolūcija par sniegumā balstītu instrumentu kontroles, pārredzamības un izsekošanas iespējām (2025/2032(INI))

*Eiropas Parlaments*,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 311., 312., 319., 323. un 324. pantu,

– ņemot vērā Padomes 2020. gada 17. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam[1], un kopīgās deklarācijas, par kurām šajā saistībā vienojās Parlaments, Padome un Komisija, un saistītās vienpusējās deklarācijas,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam[2] (Finanšu regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai[3] (“Tiesiskuma nosacījumu regula”),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu

---

1 OV L 433 I, 22.12.2020., 11. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 OV L, 2024/2509, 26.9.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97[4],

– ņemot vērā 2022. gada 15. decembra rezolūciju par daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam uzlabošanu: noturīgs un jaunu problēmu risināšanai piemērots ES budžets[5],

– ņemot vērā 2024. gada 27. februāra nostāju par projektu Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam[6],

– ņemot vērā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai[7] (Iestāžu nolīgums),

– ņemot vērā 2020. gada 16. decembra nostāju par projektu Padomes regulai, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam[8],

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas (ERP) 2024. gada 10. oktobra gada pārskatu par ES budžeta izpildi 2023. finanšu gadā kopā ar iestāžu atbildēm,

– ņemot vērā ERP 2024. gada 2. septembra īpašo ziņojumu 13/2024 "Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve — virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to — ANM mērķu sasniegšanu", ERP 2024. gada 11. septembra īpašo ziņojumu 14/2024 "Zaļā pārkārtošanās — Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījums tajā ir neskaidrs" un ERP 2024. gada 21. oktobra īpašo ziņojumu 22/2024 "Dubulta finansēšana no ES budžeta — kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku",

– ņemot vērā ERP 2025. gada 16. jūnija apskatu 03/2025 "Iespējas daudzgadu finanšu shēmai pēc 2027. gada", ERP 2025. gada 19. jūnija apskatu 04/2025 "Kohēzijas politikas nākotne: jāņem vērā iepriekš gūtās atziņas",

– ņemot vērā 2025. gada 7. maija rezolūciju par pārstrādātu ilgtermiņa budžetu Savienībai mainīgā pasaulē un Budžeta kontroles komitejas

---

4 OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
5 OV C 177, 17.5.2023., 115. lpp.
6 OV C, C/2024/6750, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj.
7 OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
8 OV C 445, 29.10.2021., 240. lpp.

atzinumu Budžeta komitejai par pārskatītu Savienības ilgtermiņa budžetu mainīgajā pasaulē[9],

– ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas 2025. gada 23. aprīļa ziņojumu par Eiropas Savienības 2023. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa — Komisija un izpildaģentūras un devītais, desmitais un vienpadsmitais Eiropas Attīstības fonds,

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada decembra ziņojumu "*Study supporting the mid-term Evaluation of the Recovery and Resilience Facility*" (Pētījums Atveseļošanas un noturības mehānisma vidusposma novērtējuma atbalstam),

– ņemot vērā Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) 2024. gada pārskatu, kas publicēts 2025. gada 3. martā,

– ņemot vērā Mario Draghi 2024. gada septembra ziņojumu "*The future of European competitiveness*" (Eiropas konkurētspējas nākotne) (*Draghi* ziņojums),

– ņemot vērā Eiropas Reģionu komitejas 2024. gada 8. oktobra atzinumu "Plāns ES atveseļošanai pēc Covid-19 pandēmijas (Atveseļošanas un noturības mehānisms): vidusposma pārskats"[10],

– ņemot vērā informāciju, kas publicēta atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatā (ANM pārskats),

– ņemot vērā tā veikto iekšējo pētniecību, padziļināto analīzi un brīfingus, kas saistīti ar ANM īstenošanu,

– ņemot vērā *Enrico Letta* 2024. gada 17. aprīļa ziņojumu "*Much more than a market – speed, security, solidarity: empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*" (Daudz vairāk nekā tirgus — ātrums, drošība, solidaritāte: vienotā tirgus pilnvarošana, lai nodrošinātu ilgtspējīgu nākotni un labklājību visiem ES pilsoņiem) (*Letta* ziņojums),

– ņemot vērā Komisijas Augsta līmeņa darba grupas kohēzijas politikas nākotnes jautājumos 2024. gada 20. februāra ziņojumu "*Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and inclusive Europe*" (Ilgtspējīgas nākotnes veidošana kopā: kohēzija konkurētspējīgai un iekļaujošai Eiropai),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 11. februāra paziņojumu "Ceļā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu" (COM(2025)0046),

---

9 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0090.

10 OV C, C/2024/7057, 4.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 29. janvāra paziņojumu “ES Konkurētspējas kompass” (COM(2025)0030),

– ņemot vērā Eiropadomes 2025. gada 20. marta, 2025. gada 6. marta un 2024. gada 19. decembra secinājumus,

– ņemot vērā politiskās pamatnostādnes Komisijas 2024.–2029. gada pilnvaru termiņam, ar kurām jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja iepazīstināja 2024. gada 18. jūlijā,

– ņemot vērā Eiropas Reģionu komitejas 2024. gada 20. novembra atzinumu “ES budžets un teritoriāli pielāgota politika: priekšlikumi par jauniem izstrādes un īstenošanas mehānismiem daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2027. gada”[11],

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 16. jūlija priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka budžeta izdevumu apsekošanas un snieguma satvaru un citus horizontālus noteikumus Savienības programmām un darbībām(COM(2025)0545),

– ņemot vērā 2025. gada 18. jūnija rezolūciju par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu[12],

– ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A10-0074/2025),

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu un 148. panta 2. punktu,

– ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A10-0022/2026),

A. tā kā pieaugošais politisko prioritāšu skaits Eiropas Savienībā rada papildu spiedienu uz ES budžetu, līdz ar to pašlaik vēl svarīgāk nekā jebkad atbildīgi izmantot pieejamos finanšu resursus; tā kā pareiza finanšu pārvaldība, kā tā definēta Finanšu regulā, paredz, ka ES līdzekļi ir jāizlieto atbilstīgi saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principiem, lai nodrošinātu izmaksu ziņā lietderīgu līdzekļu izlietojumu, sasniegtu mērķus noteiktajā laikā, atbilstīgā daudzumā un par labāko cenu un panāktu paredzētos rezultātus un ietekmi; tā kā tas nozīmē, ka ir vēl svarīgāk būt modriem attiecībā uz finanšu pārvaldību, lai garantētu, ka izdevumi sniedz pierādāmu atdevi no investīcijām ekonomikas izaugsmes, konkurētspējas un ES prioritāšu sasniegšanas ziņā;

B. tā kā, ja ES finansējums ir atbalsts, kas nav saistīts ar attiecināmo izmaksu atlīdzināšanu, bet gan ar rezultātiem, iznākumu vai citiem snieguma rādītājiem, maksājumi ir atkarīgi no iepriekš noteiktu

---

11 OV C, C/2025/279, 24.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj.

12 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0128.

atskaites punktu vai mērķrādītāju sasniegšanas, kas ir jāpārbauda pirms jebkādas līdzekļu izmaksāšanas;

C. tā kā šī pieeja, kas līdzekļu izmaksu atsaista no faktiskajiem izdevumiem, ievērojami ierobežo datu pieejamību par faktiskajām izmaksām un tādējādi traucē novērtēt saimnieciskumu, lietderību un efektivitāti; uzsver, ka šis datu trūkums neļauj sistemātiski identificēt pārkāpumus, krāpšanas riskus un dubultu finansēšanu, vienlaikus arī vājinot ES spēju īstenot agrīnās brīdināšanas mehānismus un uz datiem balstītus riska novērtējumus;

D. tā kā izdevumu pārbaudes trūkums palielina risku neprecīzi aprēķināt izmaksu tāmes, tādējādi apdraudot pareizu finanšu pārvaldību, pārredzamību un pārskatatbildību; tā kā ERP ir vairākkārt brīdinājusi par izmaksu novērtējumu nepilnībām, valstu revīzijas standartu mainīgumu un Komisijas vājajām uzraudzības spējām;

E. tā kā plaša rīcības brīvība, novērtējot, vai atskaites punkti un mērķrādītāji ir izpildīti, var izraisīt nekonsekventu Komisijas attieksmi pret dalībvalstīm vai priekšlaicīgu līdzekļu izmaksāšanu, pirms ir pilnībā izpildīti izmaksas nosacījumi;

F. tā kā ERP izstrādātajā Atveseļošanas un noturības mehānisma kontroles sistēmā ir konstatējusi daudzus trūkumus, tostarp pārmērīgu paļaušanos uz valsts iestādēm, nepilnīgas revīzijas liecības, sistēmiskas nepilnības un nekonsekventas piemērošanas riskus visās dalībvalstīs; norāda, ka šos trūkumus vēl vairāk saasina valstu datu sistēmu sadrumstalotība un nesaderība, kas kavē sadarbspēju, laicīgu risku atklāšanu un personas datu efektīvu aizsardzību revīzijas un kontroles darbībās;

G. tā kā uz sniegumu balstītu instrumentu kontrole ir atkarīga no valstu uzraudzības mehānismu ticamības; tā kā trūkumi tiesiskuma jomā palielina risku ES finanšu interesēm, jo to aizsardzība ir atkarīga no neatkarīgas tiesu varas un autonomām krāpšanas apkarošanas struktūrām;

H. tā kā saskaņā ar demokrātisko pārskatatbildību ir jāaizsargā Parlamenta kā likumdevēja un budžeta un budžeta izpildes apstiprināšanas iestādes loma, ieviešot stingrus pārskatatbildības mehānismus un pilnīgu pārredzamību attiecībā uz Savienības finanšu līdzekļu galasaņēmējiem, un tā kā dalībvalstis un citas valsts iestādes nebūtu jāuzskata par Savienības finanšu līdzekļu galasaņēmējiem,

***Problēmas, kas ietekmē uz sniegumu balstītu instrumentu pārredzamību, pārskatatbildību un efektīvu kontroli***

1. uzsver, ka – kā paredzēts Finanšu regulā – uz sniegumu balstītos instrumentos ir jāievēro likumības, pareizības, saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principi un ka vienkāršošana nekad

nedrīkst mazināt pareizu finanšu pārvaldību un pārredzamību; prasa veikt uz risku balstītas un samērīgas kontroles un uzstāj, ka uz sniegumu balstītu instrumentu rādītājiem būtu jāatspoguļo taustāmi rezultāti un ES pievienotā vērtība, nevis tikai iepriekš noteikti tiešie rezultāti; uzsver, ka šādi instrumenti, ja tie ir pienācīgi izstrādāti, var pastiprināt koncentrēšanos uz rezultātiem, reformām un konkurētspēju;

2. norāda, ka Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM), kurš ir vērsts uz līdzekļu izmaksu, pamatojoties uz atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi, ir pirmais ES līmenī nozīmīgais uz sniegumu balstītais instruments, kas pamatots tikai ar izmaksām nesaistītu finansējumu (*FNLC*); turklāt norāda, ka ANM modelis ir atkārtots citos finanšu instrumentos, piemēram, Ukrainas mehānismā un Rietumbalkānu mehānismā; pauž bažas par Komisijas priekšlikumiem nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) lielākajai daļai ES finansēšanas programmu, tostarp 1. izdevumu kategorijai, izmantot līdzīgu modeli; norāda, ka ANM zināmā mērā ir stimulējis dažas valstu investīcijas un reformas;

3. uzsver, ka ir svarīgi mācīties no kritiskajiem trūkumiem, kas atklāti ANM centralizētajā uz sniegumu balstītajā īstenošanas modelī, kā to atzinusi ERP un Komisija, tostarp no samazinātas pārskatatbildības un ierobežotas ES līmeņa uzraudzības attiecībā uz atbilstību noteikumiem un regulējumam; uzsver, ka pārredzamība attiecībā uz galasaņēmējiem ir jānodrošina, izmantojot vienotu, sadarbspējīgu ES mēroga ziņošanas sistēmu, kas ir pieejama Komisijai, ERP, *EPPO* un Parlamentam; uzsver, ka ES pievienoto vērtību var pastiprināt, palielinot pārrobežu projektu skaitu un mehānisma izstrādē un īstenošanā nodrošinot atbilstošas lēmumu pieņemšanas pilnvaras vietējām un reģionālajām struktūrām, jo īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

4. uzskata, ka, lai gan ANM ir paredzēts kā uz sniegumu balstīts instruments, tā īstenošanā prioritāte bieži tiek piešķirta tiešajiem rezultātiem, nevis koprezultātiem; pauž nožēlu par to, ka neskaidri definētie atskaites punkti un mērķrādītāji, galvenokārt uzsverot ieguldījumus un tiešos rezultātus, nevis koprezultātus, var apdraudēt ANM mērķu sasniegšanu; uzskata, ka nākamajos uz sniegumu balstītajos instrumentos būtu jānosaka konkrētāki galvenie snieguma rādītāji, nodrošinot, ka investīcijas atbilst instrumenta mērķiem un nodrošina pozitīvu ietekmi un skaidru ES pievienoto vērtību; aicina Komisiju nodrošināt, ka turpmākie uz sniegumu balstītie instrumenti ir saskaņoti visās dalībvalstīs, to struktūra ir pārredzama un laika gaitā stabila nolūkā veicināt konsekvenci, pārskatatbildību un ilgtermiņa efektivitāti;

5. uzsver, ka paļaušanās uz *ex ante* izmaksu aplēsēm bez faktisko izdevumu pārbaudes rada iespēju, ka var rasties strukturāla pārskatatbildības plaisa, var tikt ierobežota iespēja novērtēt izmaksu

lietderību un tādējādi apdraudēta saimnieciskuma un efektivitātes principu ievērošana; uzsver, ka ir jāievieš uz risku un būtiskumu balstīti verifikācijas mehānismi ar skaidri noteiktām obligāto pārbaužu robežvērtībām; aicina Komisiju turpmākajos uz sniegumu balstītajos instrumentos sistemātiski integrēt datizraci, salīdzinošas pārbaudes rīkus un analītiku, lai atklātu pārkāpumus, kā arī korupcijas un interešu konfliktu riskus;

6. pauž nopietnas bažas par Komisijas priekšlikumiem nākamajā DFS vispārēji izmantot *FNLC* un uzsver, ka ir svarīgi paredzēt pienācīgus drošības pasākumus, lai nodrošinātu pareizu Savienības finansējuma izlietojuma finanšu pārvaldību; uzsver, ka ir rūpīgi jāizvērtē šāda būtiska pāreja uz *FNLC* izmantošanu, ņemot vērā iepriekšējos vai esošajos uz sniegumu balstītajos instrumentos konstatētos trūkumus, un uzsver, ka ir jāveic visaptverošs ANM novērtējums;

7. pauž bažas par ES pieaugošo parādu slogu un aizņēmumu izmaksām; norāda, ka ERP 2024. gada pārskatā ir lēsts, ka neatmaksātie ES aizņēmumi līdz 2027. gadam varētu pārsniegt 900 miljardus EUR, kas ir gandrīz desmit reizes vairāk nekā 2020. gadā pirms *NextGenerationEU* (*NGEU*) atveseļošanas paketes ieviešanas; brīdina, ka pieaugošās aizņēmumu izmaksas apdraud turpmākos budžetus un ierobežo fiskālo telpu jaunām prioritātēm;

8. apgalvo, ka, lai vispārēja *FNLC* izmantošana var samazināt administratīvo slogu, tā palielina pārkāpumu, dubultas finansēšanas un krāpšanas risku, tādējādi samazinot ES līdzekļu pārredzamību un izsekojamību; uzsver, ka tā iemesla dēļ, ka nav saiknes ar izmaksām, var tikt finansēti dzīvotnespējīgi projekti, kas izstrādāti, lai sasniegtu atskaites punktus, nevis izmaksu lietderību; uzsver Parlamenta kontroles lomu ES budžeta izpildes uzraudzībā, jo īpaši tā pilnvaras sniegt budžeta izpildes apstiprinājumu; prasa nākamajā DFS nodrošināt stabilu pārvaldību, lai Parlaments varētu pilnībā īstenot savu budžeta izpildes apstiprinātājiestādes lomu;

9. pieņem zināšanai aspektus, kas saistīti ar tiesiskumu Komisijas priekšlikumā par 2028.–2034. gada DFS, un aicina izveidot vienotu, saskaņotu un visaptverošu regulējumu attiecībā uz visām ES finansēšanas programmām saskaņā ar Tiesiskuma nosacījumu regulu; turklāt prasa, lai *FNLC* piemērošana būtu pilnībā saderīga ar regulu;

10. ar bažām konstatē, ka 2024. gada beigās *EPPO* izskatīšanā bija 311 aktīvas lietas, kas saistītas ar *NGEU*, un visas, izņemot četras, attiecās uz Atveseļošanas un noturības mehānismu, kas veido aptuveni 17 % no visām aktīvajām izmeklēšanām par krāpšanos ar izdevumiem un ir 51 % palielinājums lietām, kas saistītas ar *NGEU*, salīdzinājumā ar 2023. gadu; turklāt norāda, ka aplēstais kaitējums ES finanšu interesēm ir 2,8 miljardi EUR, kas ir 30 % (salīdzinājumā ar 25 % 2023. gadā) no kopējā aplēstā kaitējuma, ko rada visa ar ES

izdevumiem saistīta krāpšana; uzsver, ka ES iestādes joprojām maz ziņo par gadījumiem, kas rada papildu bažas par Komisijas spēju efektīvi pārraudzīt ANM īstenošanu; atgādina, ka no 27 ES dalībvalstīm *EPPO* pašlaik piedalās 24 dalībvalstis;

11. pauž bažas par to, ka uz sniegumu balstīti instrumenti, kuros izmanto *FNLC*, vairāk koncentrēti uz sistēmu revīzijām, nevis uz faktiski radušos izdevumu kontroli; brīdina, ka šādas sistēmu revīzijas var neatklāt pamatā esošās problēmas, kas var radīt plašāku ietekmi un nopietni apdraudēt pareizu Savienības budžeta finanšu pārvaldību un Savienības finanšu interešu aizsardzību; uzskata, ka pat saskaņā ar pašreizējo finanšu arhitektūru un ES finansējuma izlietojuma modeli vairāku dalībvalstu kontroles sistēmās ir konstatētas sistēmiskas nepilnības, kuru dēļ nav atklāta un novērsta krāpšana vai citas neatbilstības, piemēram, *OPEKEPE* lietā Grieķijā vai lietās, kas saistītas ar lauku attīstības fondiem Slovākijā, kā arī citas nesenas lietas vairākās ES dalībvalstīs, kas liecina, ka nepieciešama stingrāka ES pārraudzība; tāpēc aicina Komisiju veikt izlēmīgus korektīvus pasākumus, stiprināt revīzijas un akreditācijas procedūras un nodrošināt, ka līdzīgas sistēmiskas kļūmes vairs nevar atkārtoties, vienlaikus attiecībā uz ziņošanas un dokumentēšanas pienākumiem ievērojot proporcionalitātes principu;

12. ar bažām norāda, ka tiesību aktos par tādiem uz sniegumu balstītiem instrumentiem kā, piemēram, ANM, un Komisijas priekšlikumos par 2028.–2034. gada DFS nav noteikti skaidri standarti un robežvērtības, kuru neievērošanas gadījumā valstu pārvaldības un kontroles sistēmas uzskata par nepietiekamām vai neuzticamām, tādējādi ļaujot brīvi izvēlēties korektīvos pasākumus vai maksājumu apturēšanu;

13. uzsver, ka *FNLC* vispārējai izmantošanai nepieciešams, lai ERP un valstu revīzijas iestādes būtiski pielāgotu savas darbības un pārietu uz citu revīzijas pieeju; brīdina, ka šāda pāreja, nenodrošinot revīzijas iestāžu gatavību, radīs ievērojamas problēmas un varētu radīt strukturālu plaisu revīzijas liecībās, kam būtu nopietnas sekas gan uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību, gan budžeta izpildes apstiprināšanas procedūru;

14. pauž nožēlu par nepilnīgajām revīzijas liecībām, ko ERP novērojusi saistībā ar instrumentiem, kas balstīti uz sniegumu, piemēram, ANM, kas vājina izsekojamību un ierobežo Parlamenta un ERP spēju veikt rūpīgu pārbaudi;

15. uzsver, ka liela paļaušanās uz valstu iestādēm un ārējiem revidentiem bez stingriem aizsardzības pasākumiem un sīki izstrādātiem Komisijas norādījumiem, tehniskās palīdzības un īpašas apmācības par lietderības revīzijas metodiku rada kontroles pasākumu kvalitātes un neatkarības neatbilstības risku, tādējādi

apdraudot arī ES reputāciju; uzsver, ka atbalsts valstu revīzijas iestādēm veicinās labāku kvalitāti un lielāku konsekvenci;

16. uzsver, ka līdzekļu apguve vai izmaksa pēc definīcijas nav panākumu rādītājs; pauž nožēlu par to, ka valstu atveseļošanas un noturības plānu jaunākajos grozījumos koncentrēšanās uz līdzekļu apguvi ir samazinājusi sākotnēji paredzēto mērķu vērienīgumu, jo īpaši attiecībā uz reformām;

17. atgādina, ka dalībvalstu revīzijas iestādēm ir jāievēro starptautiski atzīti revīzijas standarti; brīdina, ka pretējā gadījumā tiek mazināta to darba uzticamība un apdraudēta vienotās revīzijas pieeja; norāda uz ERP atkārtotiem konstatējumiem par dažu valstu revīzijas iestāžu trūkumiem attiecībā uz darbības jomu, kvalitāti, dokumentāciju un ziņošanu; uzsver, ka, lai garantētu kvalitāti un konsekvenci, ir vajadzīga skaidra pienākumu sistēma;

18. uzsver, ka sadrumstalotas IT un datu sistēmas dalībvalstīs palielina kļūdu, pārkāpumu, dubultas finansēšanas, kavējumu un nekonsekventas ziņošanas risku; atgādina, ka, lai nodrošinātu ES līdzekļu pilnīgu izsekojamību, Parlaments Finanšu regulas pārstrādāšanas kontekstā vairākkārt ir aicinājis izveidot vienotu, integrētu un sadarbspējīgu informācijas un uzraudzības sistēmu, tostarp vienotu datizraces un riska novērtēšanas rīku, kas balstītos uz esošajiem rīkiem un datubāzēm, bet ne tikai uz tiem; tomēr pauž nožēlu par to, ka dalībvalstis ir atteikušās no nākamās DFS sākuma noteikt šādas sistēmas izmantošanu par obligātu; atzinīgi vērtē Komisijas pastāvīgos centienus izstrādāt šādu sadarbspējīgu sistēmu, balstoties uz rīku *ARACHNE*, un mudina visas dalībvalstis izmantot šo sistēmu pilnīgi; uzsver, ka jebkura jauna finansēšanas modeļa efektivitāte ir atkarīga no pamatā esošo datu un uzraudzības rīku ticamības un konsekvences; uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt sadarbspējīgu sistēmu, kas atbilst Vispārīgajai datu aizsardzības regulai (VDAR)[1]; uzsver, ka šādai sistēmai ir jāsniedz precīza un laicīga informācija, jāsamazina pseidopozitīvi rezultāti un jādarbojas uzticami;

19. uzsver, ka nākamajā DFS dalītajā pārvaldībā ir jāiesaista reģionālās un vietējās iestādes un ieinteresētās personas, tostarp uz sniegumu balstītu instrumentu gadījumā, gan izstrādes, lēmumu pieņemšanas un plānošanas posmā, gan īstenošanas un izpildes posmā, izmantojot daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, lai nodrošinātu pārrobežu projektu pievienoto vērtību ES un koncentrētos uz izmērāmiem koprezultātiem, nevis tiešajiem rezultātiem;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

20. norāda, ka dotāciju un finanšu instrumentu apvienošana uz sniegumu balstītās sistēmās palielina sarežģītību un dubultas finansēšanas, pārkāpumu, krāpšanas, pārmērīgas kompensācijas un vāju pārskatatbildības ķēžu riskus; jo īpaši uzsver, ka gadījumos, kad finansējums nav saistīts ar izmaksām, izmaksu pārbaudes trūkums vēl vairāk palielina dažādu finansējuma plūsmu pārklāšanās risku un apdraud pareizas finanšu pārvaldības nodrošināšanu;

21. norāda, ka uz sniegumu balstīta uzraudzība ne vienmēr samazina administratīvo slogu, jo vājas pārbaudes sistēmas var radīt slēptas izmaksas, vienlaikus nepalielinot ticamības līmeni; aicina Komisiju racionalizēt snieguma rādītājus, vienkāršot ziņošanas veidnes, novērst nevajadzīgus datu pieprasījumus un risināt maksājumu pieprasījumu nevajadzīgu sarežģītību; uzskata, ka, lai pārietu uz tādu īstenošanas modeļu izmantošanu, kas balstīti uz sniegumu, ir jāveido spējas ES līmenī un dalībvalstīs, jo uz sniegumu balstītu īstenošanas modeļu gadījumā uzraudzības, kontroles un revīzijas vajadzības atšķiras no to instrumentu vajadzībām, kuru pamatā ir attiecināmo izmaksu atlīdzināšana;

22. brīdina, ka pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā un ņemot vērā pieaugošo spiedienu uz budžetu, arvien plašāka uz sniegumu balstītu instrumentu izmantošana, nenovēršot ANM konstatētos trūkumus, tostarp stiprinot parlamentāro kontroli, rada risku, ka institucionālais līdzsvars tiks mainīts par labu izpildvaras rīcības brīvībai un attālināsies no demokrātiskās pārskatatbildības; uzstāj, ka jebkurā uz sniegumu balstītu instrumentu pārvaldības modelī uz vienlīdzīgiem noteikumiem ir jāiesaista Parlaments un Padome; noraida jebkādus priekšlikumus izjaukt institucionālo līdzsvaru un apdraudēt Parlamenta kā budžeta lēmējinstitūcijas un budžeta izpildes apstiprinātājiestādes lomu;

***Ieteikumi uz sniegumu balstītu instrumentu kontroles, pārredzamības un pārskatatbildības stiprināšanai***

23. uzskata, ka uz sniegumu balstītu instrumentu *FNLC* modeli nedrīkstētu izmantot kā vispārēju īstenošanas vai atlīdzināšanas metodi dalībvalstīm un saņēmējiem, izņemot mazākus saņēmējus, kuri īsteno projektus, kas nepārsniedz noteiktas finanšu robežvērtības, tādējādi nodrošinot vienkāršotu īstenošanas sistēmu, vienlaikus saglabājot stabilu kontroles satvaru; jo īpaši uzsver, ka liela mēroga un sarežģīti projekti arī turpmāk būtu jābalsta uz izmaksām, jo to darbības jomas, ilguma un daudzlīmeņu finansējuma dēļ ir vajadzīgi detalizēti finanšu pārskati un pārbaudāmi izdevumu dati, lai nodrošinātu pienācīgu uzraudzību un pārskatatbildību; uzsver, ka ir svarīgi izveidot atgūšanas mehānismu gadījumos, kad starp *ex ante* izmaksu aplēsēm un *ex post* pārbaudēm rodas būtiskas novirzes, jo īpaši tad, ja projekti tiek īstenoti par mazākām summām nekā sākotnēji aplēstās izmaksas; uzsver, ka šādām korekcijām ir jāatspoguļo faktiskie izdevumi, lai nodrošinātu finansiālo integritāti,

ieguldīto līdzekļu atdevi un pārskatatbildību; aicina turpināt un paplašināt vienreizēju maksājumu un vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz mazākām vai vidēja mēroga investīcijām, kā efektīvus un samērīgus instrumentus, lai samazinātu administratīvo slogu, palielinātu pieejamību mazākiem saņēmējiem un saglabātu pārskatatbildību par Savienības līdzekļu izmantošanu un izsekojamību;

24. uzstāj, ka vienkāršotam budžetam ir jānodrošina arī pārredzams budžets; mudina Komisiju nodrošināt publisku piekļuvi procesuālajai informācijai, tostarp izmaksu aplēses metodikai, un nodrošināt Parlamentam piekļuvi valsts un reģionālo partnerības plānu (VRPP) aplēstajām izmaksām;

25. aicina izveidot vienotu pārskatatbildības sistēmu, kas ļautu izsekot ES budžeta iemaksām konkrētos projektos un to faktiskajiem galasaņēmējiem, tostarp līgumslēdzējiem un apakšuzņēmējiem, kā arī faktiskajiem īpašniekiem; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai ES finansētie projekti būtu pilsoņiem pamanāmi; uzsver, ka maksājumi ir jāsasaista ar saskaņotu, skaidri definētu atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi, lai stiprinātu saskaņotību starp reformām un investīcijām; uzsver, ka ir svarīgi ieviest *ex post* izvērtēšanas sistēmu, pamatojoties uz katra instrumenta sasniegtajiem mērķiem, ko mēra ar to snieguma rādītājiem;

26. uzsver, ka Savienības finansējums būtu jāpiešķir tikai pasākumiem, kas ir tieši saistīti ar konkrētiem, pārbaudāmiem projektiem, kuri uzrāda faktisku progresu, izmērāmus rezultātus, veicina Savienības politikas mērķu sasniegšanu un kurus var efektīvi uzraudzīt un revidēt, pamatojoties uz pārredzamu ziņojumu iesniegšanu, tostarp par ieguldīto līdzekļu atdevi un pamanāmības prasībām;

27. aicina Komisiju atturēties no sarežģītu vai spekulatīvu izmaksu aplēses metožu ieviešanas, kas var apdraudēt pārredzamību un dalībvalstu salīdzināmību; tā vietā mudina izstrādāt un plašāk izmantot saskaņotas un pārbaudāmas vienkāršotu izmaksu iespējas, kas nodrošina skaidrību, samazina administratīvo slogu un saglabā pienācīgu pārskatatbildības līmeni;

28. prasa noteikt nepārprotamus atbilstības kritērijus, lai, izmantojot vienotas definīcijas visās dalībvalstīs, noteiktu, kad jebkuri uz sniegumu balstīti instrumenti atbilst plānotajiem tiešajiem rezultātiem vai koprezultātiem;

29. prasa nolūkā novērst neatbilstības regulāri izvērtēt faktiskās izmaksas, kas radušās, īstenojot uz sniegumu balstītus instrumentus, salīdzinājumā ar dalībvalstu izmaksu aplēsēm; uzskata, ka šādiem izvērtējumiem būtu automātiski jāierosina kontroles un revīzijas gadījumos, kad pastāv būtiskas atšķirības starp faktiskajām un aplēstajām izmaksām;

30. uzstāj, ka, izmantojot *FNLC* modeļus, jānodrošina savstarpējā saistība starp maksājumu pieteikumiem un atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi, no vienas puses, un konkrētu projektu īstenošanu, no otras puses; uzsver, ka bez šādas savstarpējās saistības Savienības finansējuma izsekojamība ir nopietni apdraudēta;

31. aicina izveidot vienotu, integrētu un sadarbspējīgu informācijas un uzraudzības sistēmu, tostarp vienotu datizraces un riska novērtēšanas instrumentu; pieprasa, lai nākamajā DFS šīs jaunās sadarbspējīgās sistēmas izmantošana noteikti būtu priekšnoteikums piekļuvei Savienības finansējumam; prasa Komisijai izveidot publiski pieejamus instrumentu paneļus, kas ļautu pilsoņiem novērtēt ES finansējuma radīto vērtību; aicina Komisiju izmantot progresīvu datu analīzi un MI rīkus, lai uzlabotu snieguma izsekošanu, izvērtēšanu un ziņošanu, mazinātu manuālo darba slodzi un racionalizētu ziņošanas procesus, kā arī novērstu dubultu finansēšanu un citus riskus nolūkā aizsargāt ES finanšu intereses;

32. prasa Komisijai noteikt un publicēt skaidras korektīvo pasākumu robežvērtības, tostarp smaguma pakāpes, lai garantētu vienlīdzīgu attieksmi un konsekventu izpildi;

33. uzstāj, ka Komisijai ir jānovērtē atskaites punktu un mērķrādītāju izpilde, ņemot vērā dalībvalstu sniegtos datus, un jāievēro pārredzama un standartizēta metodika ar dokumentētu vērtējumu un pamatotu skaidrojumu par jebkādām novirzēm, kas pārsniedz juridiski noteikto robežvērtību; prasa, lai visi novērtējuma dokumenti būtu pieejami Parlamentam un ERP;

34. prasa nodrošināt pārredzamāku uz sniegumu balstītu instrumentu īstenošanu, šim nolūkam pieejamos, salīdzināmos, pārbaudāmos un lietotājdraudzīgos formātos laicīgi publicējot visus Komisijas novērtējumus, valstu ziņojumus, revīzijas kopsavilkumus un atgūšanas darbības, nodrošinot, ka Parlaments, ERP un pilsoņi var pārbaudīt Savienības līdzekļu izlietojumu; uzsver, ka attiecībā uz piekļuvi informācijai būtu jāievēro kaskādes pieeja, kas ERP nodrošina pilnīgu un neierobežotu piekļuvi reāllaikā, garantētas un neierobežotas Parlamenta tiesības uzdot jautājumus un pieprasīt informāciju, kā arī pienācīgu un pārredzamu piekļuvi pilsoņiem saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas nolēmumiem; atgādina, ka visos pārredzamības pasākumos ir jāievēro datu aizsardzības prasības saskaņā ar VDAR un citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem; uzsver, ka publiski pieejamajiem datiem ir precīzi jāatspoguļo projektu faktiskā īstenošana un progress, nevis plānotās saistības vai izdevumi, kas veikti tikai valstu plānos noteikto atskaites punktu un mērķu sasniegšanai, tādējādi sniedzot patiesu priekšstatu par sasniegtajiem rezultātiem uz vietas;

35. uzsver, ka ERP ir jābūt pieejamām visām Komisijas datubāzēm un informācijas sistēmām, ko izmanto datu vākšanai, apmaiņai un uzraudzībai starp Komisiju un dalībvalstīm; uzsver, ka ERP vajadzētu būt tiešai un tūlītējai piekļuvei sistēmā reģistrētajiem sākotnējiem datiem, ko valstu iestādes vai Komisijas dienesti iepriekš nav pārveidojuši, apkopojuši vai rediģējuši; uzsver, ka šāda piekļuve ir svarīga, lai nodrošinātu revīziju neatkarību, uzticamību un efektivitāti, kā arī lai saglabātu Savienības budžeta izpildes pārredzamību un pārskatatbildību;

36. prasa uzlabot ziņošanu par instrumentiem, kas balstīti uz sniegumu, lai iekļautu projektu līmeņa datus, kuri ir līdzīgi kohēzijas politikas datiem, nodrošinot finansējuma un intervences pasākumu ģeogrāfisko sadalījumu vietējā un reģionālajā līmenī;

37. prasa uzlabot revīzijas liecības, pieprasot sistemātiski dokumentēt pārbaudes pasākumus un nodrošinot, ka uzskaite ir pilnīga, pieejama un revidējama gan ES, gan valstu līmenī;

38. prasa Komisijai ieviest stingrus aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu konsekventu, neatkarīgu un kvalitatīvu revīzijas darbu visās dalībvalstīs, tostarp izmantojot detalizētus metodiskos norādījumus, ilgtspējīgu tehnisko palīdzību gadījumos, kad revīzijas iestādes uzrāda pastāvīgus trūkumus, un lietderības revīzijas standartiem veltītu apmācību; uzstāj, ka, lai novērstu kontroles kvalitātes atšķirības, uz valsts iestādēm un ārējiem revidentiem var paļauties tikai tad, ja tie ievēro šos aizsardzības pasākumus; aicina dalībvalstis ieviest aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu valsts revīzijas iestāžu neatkarību no politiskajām un administratīvajām struktūrām, kas ir atbildīgas par līdzekļu pārvaldību;

39. aicina ieviest prognozējošus analītiskus rīkus, kurus darbina MI, kā arī mašīnmācīšanās spējas, kas ļautu revidentiem veikt reāllaika riska novērtējumus, efektīvāk identificēt novirzes un veikt izmaksu lietderības revīzijas un mērķtiecīgus pārskatus gadījumos, kad ERP ir konstatējusi pastāvīgus trūkumus; uzsver, ka ir svarīgi izmantot automatizētus datizraces rīkus un MI, lai identificētu anomālijas, vienlaikus izvairoties no papildu ziņošanas pienākumiem saņēmējiem, kuri ievēro noteikumus; atgādina, ka šādas MI tehnoloģijas ir jāizmanto, pilnībā ievērojot ES datu aizsardzības noteikumus, un jāatbalsta ar visaptverošu apmācību valstu revīzijas iestādēm;

40. prasa Komisijai stiprināt finanšu instrumentu aizsardzības pasākumus, tostarp ieviest stingrākas pārvaldības maksu maksimālās robežvērtības, pārredzamus tiešās piešķiršanas un kontroles noteikumus, lai novērstu dubultu finansēšanu un valsts atbalsta noteikumu pārkāpumus; prasa nodrošināt, ka pārvaldības maksas maksimālās robežvērtības, jo īpaši attiecībā uz tiešu piešķiršanu fondu pārvaldniekiem par pašu kapitāla vai kvazikapitāla

produktiem, nemazina Savienības atbalsta izmaksu lietderību, jo īpaši gadījumos, kad darbību apjoms ir pieticīgs;

41. atkārtoti norāda, ka ir jāuzlabo pārredzamība, paplašinot ANM rezultātu pārskata modeli, attiecinot to uz visiem uz sniegumu balstītajiem instrumentiem, lai uzlabotu valstu ziņojumu savlaicīgumu un salīdzināmību un nodrošinātu publisku piekļuvi, izsekojamību un pārskatatbildību; mudina Komisiju nodrošināt ES un valstu datu sistēmu pilnīgu sadarbspēju, samazināt manuālo ievadi, uzlabot datu kvalitāti un nodrošināt izsekojamību reāllaikā līdz pat galasaņēmējiem; šajā sakarā aicina Komisiju nodrošināt, ka revīzijas un budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm, kā arī *EPPO* un Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai reāllaikā ir pieejami dati par uz sniegumu balstīta instrumenta finansējuma faktiskajiem galasaņēmējiem, tostarp darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem;

42. uzstāj, ka ir pilnīgi jāievēro Parlamenta kā likumdevējas iestādes, budžeta lēmējinstitūcijas un budžeta izpildes apstiprinātājiestādes prerogatīvas un ka tam ir jāpiešķir piekļuve visiem datiem, kas vajadzīgi tā funkciju izpildei;

°

° °

43. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.